

Nr. 4.  
19.  
febr.

## Lög

um

utanþjóðkirkjumenn.

**Vjer Christian hinn Niundi**, af guðs náð Danmerkur konungur,  
Vinda og Gauta, hertogi í Sljesvik, Holtsetalandi, Stórmæri, Þjettmerski,  
Láenborg og Aldinborg,

Öjörum kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og Vjer staðfest þau með samþykki Voru:

### I.

Um borgaralegt hjónaband utanþjóðkirkjumanna og trúarfræðslu barna þeirra.

#### 1. gr.

Rjett er að veraldlegir valdsmenn gefi hjón saman, og hefur slíkt hjónaband fulla löghelgi, þótt kirkjuleg vígsla eigi komi til, ef annaðhvort hjónaefna eða bæði eru utan þjóðkirkju.

#### 2. gr.

Hjónaefni þau, er ganga vilja í borgaralegt hjónaband, riti bæjarfógeta eða sýslumanni í því lögsagnarumdæmi, er þau vilja láta gefa sig saman í, bónarbrjef um, að hann gefi þau í hjónaband. Skulu þau þá skýra honum frá því, hvernar trúar þau sjeu og í hverju trúfjelagi, ef þau í nokkru eru.

#### 3. gr.

Nú hefur bæjarfógeti eða sýslumaður verið beðinn um að gefa hjón saman, og skal hann láta birta það á kirkjufundi í prestakalli því, er brúðurin er til heimilis í, 3 vikum áður en hjónin eru saman gefin. Í kaupstöðum fer um þessa birtingu, sem þar er venja um auglýsingar þær, er almenning varða. Birtingin verður ógild, ef hjónaefnin eigi eru saman gefin hinar næstu 12 vikur. Vilji nokkur hefja lögbann gegn hjónabandinu, skal segja til þess valdsmanni lögsagnarumdæmis þess, sem brúðurin á heima í.

#### 4. gr.

Aður en valdsmaður gefur hjón saman, ber honum að hafa fengið fulla vissu um, að birting sú, sem lögboðin er í 3. gr., hafi farið fram, og að ekkert lögbann sje gjört. Um meinbugi skal valdsmaður gæta alls hins sama, sem þjóðkirkjuprestar eiga að gæta

## Lov

angaaende

Personer, der staa udenfor Folkekirken.

Nr. 4.  
19de  
Febr.

**Vi Christian den Niende, af Guds Raade Konge til Danmark,  
de Benders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken,  
Lauenborg og Oldenburg,**

Gjøre bitterligt: Althinget har vedtaget og Vi ved Vort Samthffe stadfæstet følgende Lov:

### I.

Om borgerligt Egtteskab imellem Personer, der staa udenfor Folkekirken,  
samt om den religiøse Opdragelse af disses Børn.

### § 1.

Ende Personer, der enten begge eller af hvilke den ene ikke hører til Folkekirken,  
kunne indgaa fuldgyldigt Egtteskab med hinanden for den borgerlige Dyrighed uden kirkelig  
Vielse.

### § 2.

De, der ville indgaa saadant borgerligt Egtteskab, skulle derom indgive skriftlig Be-  
gjæring til Byfogden eller Sysselmanen i den Jurisdiktion, hvor Egtteskabet agtes fuldbyrdet.  
Denne Begjæring skal tillige indeholde Oplysning om, til hvilken Tro de bekjende sig, samt  
om de tilhøre noget Trossamfund, og i bekræftende Fald da hvilket.

### § 3.

Naar en Byfoged eller en Sysselman har modtaget en saadan Begjæring, har han  
3 Uger før Egtteskabets Indgaaelse at lade dette kundgjøre ved Kirkestævne i det Præsteskald,  
hvor Bruden hører hjemme. I Kjøbstæderne forholdes der med denne Kundgjørelse som med  
Offentligheden vedkommende Bekjendtgørelser. Sengaar der mere end 12 Uger efter Kund-  
gjørelsen, før end Egtteskabet fuldbyrdes, taber denne sin Gylbighed. Forbud mod Egtteskabets  
Stiftelse maa anmeldes for Dyrigheden paa Brudens Hjemstavn.

### § 4.

Forinden Egtteskabet slutes, har vedkommende Dyrighed at forvisse sig om, at den i  
§ 3 paabudne Kundgjørelse har fundet Sted, og at intet Forbud er anmeldt. Med Hensyn til  
Egtteskabshindringer har Dyrigheden at iagttage Alt, hvad det efter Lovgivningen paahviler Folke-  
Nr. 4. Lov af 19de Febr. angaaende Personer, der staa udenfor Folkekirken.

Nr. 4. að lögum, þó svo, að ferming og altarisganga sjeu ekki hjúskaparskilyrði fyrir þá, sem  
19. febr. eigi hafa þjóðkirkjutrú.

#### 5. gr.

Hjónaefni skulu koma til brúðkaupsstefnu á þeim stað, degi og stundu, er valdsmaður ákveður. Skal valdsmaður þá fyrst brýna fyrir þeim þýðingu hjónabandsins, því næst tekur hann á móti játningu þeirra um, að þau vilji hjón verða, og lýsir loksins yfir því, að þau sjeu gefin saman í lögmætt hjónaband. Stjórnarráð Íslands setur reglur fyrir athöfn þessari, og skal hún fram fara í heyranda hljóði og í viðurvist tveggja tilkvaddra votta. Bæjarfógeti eða sýslumaður skal rita í bók, sem til þess er ætluð, allt það, er nokkru má varða, að því er til hjónabandsins kemur, og fái hjónunum eptirrit þess, staðfest með nafni sínu og embættisinsigli, til sannindamerkis um, að þau sjeu að lögum hjón orðin. Svo skal og valdsmaður, áður vika er liðin, senda annað eptirrit presti sóknar þeirrar, er brúðurin átti heima í, þá er hún giptist, og ritar hann þá skýrslu um hjónabandið í gjörðabók prestakallsins.

#### 6. gr.

Borgun fyrir birtingu þá, sem 3. grein getur, og vottorð um hana greiðist eptir lögum nr. 3 13. janúar 1882, 4. gr.; en fyrir gjörð þá, sem 5. gr. tilskilur og fyrir eptirrit af gjörðabókinni, skal gjalda valdsmanni 4 kr., er renni í landssjóð. Nú þarf valdsmaður að takast ferð á hendur, til að gefa hjón saman, og skal þá greiða honum dagpeninga og farareyri, slíkan sem aukatekjureglugjörð 10. september 1830 til skilur í 15. og 16. gr.

#### 7. gr.

Nú er annaðhvort hjónaefna eða bæði utan þjóðkirkju, og verður hjónaband þeirra löglegt, ef einhver þjóðkirkjuprestur, sem í embætti er, vígir þau; en senda skal sóknarpresti brúðarinnar skýrslu um vígsluna, ef það er eigi hann, sem hefur gefið þau saman, svo hann geti gjört við það athugasemd í gjörðabók sína. Við stofnun hjónabanda þessara skal gæta ákvæða laganna um kirkjulega vígslu.

#### 8. gr.

Ekki má gefa saman í hjónaband hjónaefni þau, sem ekki eru bæði þjóðkirkjutrúar, nema þau hafi skýrt embættismanni þeim, sem á að gefa þau saman í hjónaband, frá því, í hverjum trúarbrögðum börn þau, er þau eiga saman, skuli uppfræða. Þessa yfirlýsingu skal rita í gjörðabækur þær, er fyr greinir. Þó má breyta slíkri ákvörðun, ef þeim hjónum semur um, eða eptir ráðstöfun annars þeirra, ef hitt er látið, eða hefur misst forráð fyrir börnunum, og landshöfðingi samþykkir. Ekki má uppfræða börn í öðrum trúarbrögðum en þeim, er annaðhvort foreldra hefur, eða að öðrum kosti í trú þjóðkirkjunnar.

#### 9. gr.

Nú var hvorttveggja foreldra í þjóðkirkjunni, er þau gengu að eigast, og hafa því engan samning gjört sín á milli um trúfræðslu barna sinna, og er þá hvoru þeirra rjett að krefjast þess, að börnin alist upp í trúfræði þjóðkirkjunnar. Þó er rjett að börnin alist upp í trú þeirri, er annað foreldra hefur síðar tekið, sjeu þau bæði á það sátt. Nú gengur annað hjóna úr þjóðkirkjunni og tekur aðra trú, en hitt er látið eða

kirkens Præster at paase, dog at Konfirmation og Altergang for Personer, der ikke have Folke- Nr. 4.  
kirkens Tro, ikke ere Betingelser for Egtteskab. 19de  
Febr.

## § 5.

Brudeparret skal møde til Egtteskabets Stiftelse paa Sted, Dag og Time, som af Øvrigheden berammet. Denne foreholder først begge Personer Egtteskabets Betydning, modtager derpaa deres Erklæring om, at de ville have hinanden til Mand og Hustru, og forkynder sluttelig, at Egtteskabet imellem dem lovlig er indgaaet. Handlingen foregaar offentlig og under Tilfaldelse af tvende Vidner i Overensstemmelse med en af Ministeriet for Island i dette Njemed forefæren Formular. Om det saaledes indgaaede Egtteskab indføres det fornødne i en dertil indrettet Protokol af Byfogden eller Syssemanden, der meddeler Egteparret en Udskrift heraf under sit Navn og Embedssegel som Vidnesbyrd om, at Egtteskabet lovligt er indgaaet. Ligeledes meddeler Øvrigheden inden 8 Dage en anden Udskrift til den Sognepræst, i hvis Sogn Bruden før Egtteskabets Indgaaelse havde hjemme, hvorefter denne indfører Bemærkning om det indgaaede Egtteskab i Præstefaldets Ministerialbog.

## § 6.

For den i § 3 nævnte Rundtgjørelse og Attest derom erlægges Betaling efter Lov Nr. 3 13de Januar 1882 § 4. For den i § 5 nævnte Handling og for Udfærdigelsen af Protokoludskriften erlægges til vedkommende Øvrighedsperson 4 Kr., der tilfalde Landskassen. Hvis denne Øvrighedsperson i den ommeldte Anledning maa foretage en Rejse, erholder han Dagpenge og Befordringsgodtgjørelse efter Reglerne i §§ 15 og 16 i Sportelreglement 10de September 1830.

## § 7.

Naar Personer, der enten begge eller hvoraf kun den ene hører til Folkekirken, agte at indgaa Egtteskab med hinanden, kan deres Egtteskab lovligt stiftes ved en Vielse foretagen af en til Folkekirken hørende Præst, der er i Embede. Herom bør Anmeldelse ske til Præsten i det Sogn, hvor Bruden hører hjemme, saafremt Vielsen ikke er foretagen af ham, for at Bemærkning derom kan optages i hans Ministerialbog. Ved saadanne Egtteskabers Indgaaelse bør Lovgivningens Bestemmelser angaaende kirkelig Vielse iagttages.

## § 8.

Egtteskab mellem Personer, der ikke begge bekjende sig til Folkekirkens Tro, maa først finde Sted, naar de til den Embedsmand, for hvem Egtteskabet indgaaes, have afgivet en Erklæring om, i hvilken Tro Børnene af deres Egtteskab skulle opdrages. Denne Erklæring tilføres de fornævnte Protokoller. — Den saaledes trufne Bestemmelse kan dog senere forandres ved Egtteskallernes fælles Overenskomst, eller, naar den ene af dem er død eller har mistet Myndigheden over Børnene, ifølge den anden Egtteskallens Bestemmelse, forsaavidt denne bifaldes af Landshøvdingen. Børnene maa ikke opdrages i en anden Trosbekjendelse end den, til hvilken en af Forældrene hører, eller, hvis dette ikke sker, i Folkekirkens.

## § 9.

Naar Forældrene ved deres Egtteskabs Indgaaelse begge hørte til Folkekirken, og saaledes ingen Overenskomst om Børnenes religiøse Opdragelse har fundet Sted imellem dem, er enhver af Forældrene berettiget til at forlange, at Børnene opdrages i Folkekirkens Tro. Dog skal det være tilladt at opdrage Børnene i en Trosbekjendelse, til hvilken en af Forældrene siden er gaaet over, forsaavidt de begge herom ere enige. Træder den ene Egtteskalle, efter at Nr. 4. Lov af 19de Febr. angaaende Personer, der staa udenfor Folkekirken.

Nr. 4. hefur misst forráð fyrir börnum sínum, og er þá heimilt, að þau alist upp í trú þess, sem á lífi er, ef landshöfðingi samþykkir.

19.  
febr.

#### 10. gr.

Foreldri, sem ekki eru í þjóðkirkjunni, skulu tafarlaust skýra sóknarprestinum frá fæðingu barna sinna, svo og frá nöfnum þeirra, áður en 12 vikur eru liðnar frá því er þau fæddust, svo hann geti ritað hvorttveggja þetta í gjörðabók prestakallsins. Vottorð um nafngjafir þessar komi í staðinn fyrir skírnarvottorð. Brot gegn ákvæðum greinar þessarar varða 1—20 króna sekt, er rennur í fátækraþjóð. Valdsmaður ákveður sektina.

#### 11. gr.

Fjórtán ára aldur barna þeirra, sem ekki heyra til þjóðkirkjunni, jafngildir fermingu að því er til borgaralegra rjettinda kemur. Rjett er að börn þau, er ekki skulu alast upp í trúarbrögðum þjóðkirkjunnar, sjeu undanþegin fræðslu í þeim í alþjóðlegum skólum.

#### 12. gr.

Sáttatílaun milli hjóna af hálfu hinnar andlegu stjettar, sem tilskipun 18. október 1811 (sbr. tilskipun 30. apríl 1824, 18. gr.) til skilur, fellur niður, ef hjón lýsa því yfir við valdsmann, að þau sjeu ekki bæði í þjóðkirkjunni.

## II.

Um konunglega staðfesting utanþjóðkirkjupresta og gildi embættisverka þeirra.

#### 13. gr.

Ef kirkjufjelag hjer á landi utan þjóðkirkjunnar kys sjer prest eða forstöðumann, þá geta fulltrúar kirkjufjeldagsins leitað staðfestingar konungs á kosningunni. Nú staðfestir konungur kosninguna, og hafa þá kirkjuleg embættisverk þau, er sá prestur fremur fyrir utanþjóðkirkjumenn, þar á meðal hjónavígsla, alla hina sömu borgaralega þýðingu, sem væru þau af þjóðkirkjupresti framin, slíkt hið sama er um vottorð þau, er slíkur prestur gefur.

Um meinbugi og lýsingar, að því er til hjúskapar kemur, gæti prestar þessir fyrirmæla þeirra, er annars gilda að lögum; sæti ella ábyrgð sem þjóðkirkjuprestar.

#### 14. gr.

Nú hefur prestur eða forstöðumaður utanþjóðkirkjusafnaðar fengið konunglega staðfesting, og skal hann þá sýna hana sýslumanni eða bæjarlógeta, þeim er í hlut á, áður en hann fremur embættisverk, og skal hann jafnframt með skriflegum eiðstaf eða yfirlýsingu skuldbinda sig til að hegða sjer í þessari stöðu sinni samkvæmt lögum landsins. Skyldur er hann að gefa skýrslur þær og vottorð, er yfirvöld krefjast og að söfnuði hans lúta, og upplýsingar aðrar í líkingu við það, sem þjóðkirkjuprestar eru skyldir að gefa.

#### 15. gr.

Rjett er utanþjóðkirkjumönnum, þeim er hafa prest eða forstöðumann þann, sem kgl. staðfestingu hefur fengið eptir 13. gr., að nota grafreiti þá, er þjóðkirkjan hefur

Nr. 4. Lög 19. febr. um utanþjóðkirkjumenn.

den anden er død eller har tabt Myndigheden over Børnene, over til en anden Tro end Folke-  
 kirkens, skal det være tilladt at lade Børnene opdrage i den efterlevende Egtfælles Tro, for-  
 saavidt Landshøvdingen samtykker heri.

Nr. 4.  
 19de  
 Febr.

#### § 10.

Forældre, der ikke høre til Folkekirken, skulle uden Ophold melde deres Børns Fødsel  
 for Sognets Præst, samt inden 12 Uger efter Fødslen for samme opgive Barnets Navn, for  
 at han kan indføre begge Dele i Ministerialbogen. Attest om saadan Navngivelse træder i  
 Stedet for Daabsattest. Overtrædelse af nærværende Paragrafs Bestemmelser anses med Bøder  
 fra 1—20 Kroner til vedkommende Fattigheds- og Værgeforretningen.

#### § 11.

For Børn, der ikke høre til Folkekirken, skal 14 Aars Alderen træde i Stedet for  
 Konfirmationen med Hensyn til de til denne knyttede borgerlige Virkninger. Børn, der ikke  
 skulle opdrages i Folkekirken, skulle være undtagne fra Undervisningen i denne i  
 offentlige Skoler.

#### § 12.

Den ved Forordning af 18de Oktober 1811 (jfr. Forordning af 30de April 1824  
 § 18) paabudne gejstlige Mægling mellem Egtfolk, der søge Stillsmisje, bortfalder, naar  
 Egtfællerne for Øvrigheden erklære, at de ikke begge høre til Folkekirken.

### II.

Om kongelig Stadsfæstelse af Præster, der ikke høre til Folkekirken, og om  
 Gyldigheden af deres Embedshandlinger.

#### § 13.

Derjom et udenfor Folkekirken staaende Kirkesamfund her i Landet vælger en Præst  
 eller Forstander, kunne dets Repræsentanter andrage paa kongelig Stadsfæstelse af Valget.  
 Derjom Valget erholder kongelig Stadsfæstelse, have kirkelige Embedshandlinger, deriblandt  
 Egtevielser, der foretages af en saadan Præst for Personer, der staa udenfor Folkekirken,  
 den samme borgerlige Virkning, som om de vare udførte af en af Folkekirken Præster; det  
 Samme gjælder om de af en saadan Præst udstedte Attester.

Om Egttestabshindringer og Lysninger til Egttestab have saadanne Præster at iagt-  
 tage de Bestemmelser, som Lovgivningen iøvrigt foreskriver. I modsat Fald falder de samme  
 Ansvar som Folkekirken Præster.

#### § 14.

Naar en Præst eller Forstander for en udenfor Folkekirken staaende Menighed har er-  
 holdt kongelig Stadsfæstelse, skal han, forinden han udfører Embedshandlinger, forevise denne  
 for vedkommende Syselmænd eller Byfoged samt tillige ved en skriftlig Ed eller Forsikring  
 forpligte sig til i denne sin Stilling at iagttage Landets Love. Han skal afgive de Be-  
 retninger og Attester angaaende hans Menighed, som Øvrigheden forlanger, samt andre Op-  
 lysninger i Uighed med hvad der i saa Henseende paahviler Folkekirken Præster.

#### § 15.

De udenfor Folkekirken staaende Personer, der have en Præst eller Forstander, som i  
 Hensyn til § 13 har erholdt kongelig Stadsfæstelse, skal det være tilladt at benytte de Kirke-  
 Nr. 4. Lov af 19de Febr. angaaende Personer, der staa udenfor Folkekirken.

Nr. 4. gjöra látið, ef þeir gjalda legkaup og taka þátt í kostnaði til viðhalds eða stækkunar  
 19. grafreitanna. Má prestur þeirra jarðsyngja og moldausa þar lík safnaðarlima sinna, og  
 febr. mega utanþjóðkirkjumenn við hafa þar helgisíði sína, er þeir hafa sett sjer. Gjöri þeir  
 sjer sjerstaka grafreiti, eru þeir háðir heilnæmisreglum þeim, er nú gilda eður settar  
 kunna að verða um greptranir, svo og samþykki og eptirliti valdsmanns, að því er til  
 grafreitarstæðis kemur.

### III. Um gjaldskyldu utanþjóðkirkjumanna.

#### 16. gr.

Allir þeir menn, sem eru í einhverju kirkjufjelagi utan þjóðkirkjunnar, því er  
 prest hefur eða forstöðumann, er fengið hefur kgl. staðfesting samkvæmt 13. gr., skulu  
 lausir við gjöld fyrir aukaverk, svo og offur, lambseidi, dagsverk, ljóstoll og lausafjártíund  
 til kirkna og presta þjóðkirkjunnar.

Þeir, sem ekki eru í neinu slíku kirkjufjelagi, eru aptur á móti eigi undanþegnir  
 nokkru lögboðnu gjaldi til prests og kirkju.

Eptir þessu eiga allir hlutaðeigendur sjer að hegða.

*Gefið á Amalúborg, 19. febrúar 1886.*

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

***Christian R.***

(L. S.)

---

*J. Nellesmann.*

gaarde, som Folketirken har ladet opføre, saafremt de erlægge Betaling for Gravsted og del- Nr. 4.  
 tage i Omkostningerne til Kirkegaardens Vedligeholdelse eller Udvidelse. Deres Præst kan der 19de  
 forrette Tjenesten og Jordpaakøbsen ved Begravelse af sin Menigheds Medlemmer, hvorved Febr.  
 det skal være de udenfor Folketirken staaende Personer tilladt at bruge de af dem antagne  
 Ceremonier. Derksom de opføre særskilte Kirkegaarde, ere disse underkastede de Sundhedsregler,  
 som nu gjælde eller senere maatte blive fastsatte angaaende Begravelser, samt Øvrighedens  
 Samtykke og Opsyn med Hensyn til Kirkegaardsplads.

### III.

Om de udenfor Folketirken staaende Personers Afgiftspligt.

#### § 16.

Alle de Personer, der høre til et udenfor Folketirken staaende Kirkesamfund, der har en Præst eller Forstander, som i Henshold til § 13 har erholdt kongelig Stadfæstelse, skulle fritages for Betaling for Extraværk, samt Offer, Lammefoder, Dagsværk, Lysetold og Løsegodstiende til Folketirkens Præster og Kirker.

De, der ikke høre til noget saadant Kirkesamfund, ere derimod ikke fritagne for nogen lovlig Afgift til Præst og Kirke.

Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.

Givet paa Amalienborg, den 19de Februar 1886.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

*Christian R.*

(L. S.)

---

*J. Nellemann.*